



İçtüzük değişikliğine ilişkin metnin grup başkan vekillerine verildiğini, itirazlarını iki gün içinde bildirmelerini istediklerini ancak, 10 gün geçmesine karşın bir itiraz gelmediğini söyledi. Toptan, mutabık kalınan noktalarla ilgili bir İçtüzük değişikliği teklifi hazırladıklarını kaydetti.

Teklifin Kapsamı Nedir?

TBMM İçtüzüğünün Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkındaki İçtüzük Teklifine göre;

- Genel Kurula evrak okuma görevi, katip üyeler yerine Başkanlık Divanınca belirlenecek, görevliler tarafından yerine getirilecek.
- Komisyonlara, hükümet temsilcisi ve uzmanlarının yanı sıra sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri de çağrılacak. Komisyonlar, gündemiyle ilgili sivil toplum kuruluşlarından yazılı veya sözlü görüş isteyebilecekler.
- Dış denetim raporlarına ilişkin inceleme sonuçları, Başbakanlıkça TBMM Genel Kurulunun bilgisine sunulacak. Genel Kurul, bu sonuçlar hakkında bilgi edinmekle yetinecek.
- Bütçe, kesin hesap ve faaliyet raporlarının görüşülmesi de yeni esaslara bağlanıyor. Buna göre, Plan ve Bütçe Komisyonu, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerini, kesin hesaplarını ve faaliyet raporlarını ilgili komisyonlara, mahalli idarelerin genel faaliyet raporunu ise İçişleri Komisyonuna gönderecek. Komisyonlar, bütçeler ve kesin hesaplarla ilgili görüşlerini iki ayrı rapor halinde kendilerine havale tarihinden itibaren 10 gün içinde TBMM Plan ve Bütçe Komisyonuna iletilecek.

Alt Komisyonlar Kuruluyor

- İçtüzük değişikliği teklifine göre, Plan ve Bütçe Komisyonunda, "Bütçe" ve "Kesin Hesap" olmak üzere iki ayrı alt komisyon kurulacak. Bütçe Alt Komisyonu, bütçe kanunu tasarısı ve ekleri ile diğer komisyonlar tarafından idare bütçeleriyle ilgili hazırlanıp gönderilen raporları görüşecek.
- Kesin Hesap Alt Komisyonu ise kesin hesap kanunu tasarısı ve ekinde yer alan belgeleri, genel uygunluk bildirimini, Sayıştay raporları ile diğer komisyonlardan gelecek kesin hesap ve faaliyet raporları hakkındaki raporları ele alacak. Alt komisyonlar hazırladıkları raporları, Plan ve Bütçe Komisyonuna sunacaklar.

Sayıştay Raporlarının Görüşülmesi

- Plan ve Bütçe Komisyonu, Sayıştay tarafından sunulan raporları, ilgili komisyonlara havale edilmesi için TBMM Başkanlığına sunacak. Komisyonlar, kendilerine gönderilen raporlarla ilgili görüşlerini 45 gün içinde Plan ve Bütçe Komisyonuna iletilecekler. Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek TBMM Başkanlığına sunulan Sayıştay raporları, genel görüşme konusu olacak. Genel Kurulda bu raporlar üzerinde siyasi parti gruplarına, komisyona, hükümete ve şahısları adına iki milletvekiline söz verilecek. Sayıştay tarafından sunulan, ancak yasama döneminin sonuna kadar Plan ve Bütçe Komisyonunda ya da Genel Kurulda görüşülmeyen raporlar hükümsüz sayılacak.
- Ayrıca, ölüm cezalarının yerine getirilmesiyle ilgili hükümler de daha önce yapılan Anayasa değişikliğine uygun olarak İçtüzükten çıkarılacak.
- İçtüzük değişiklik teklifiyle, milletvekillerinin evrak okuma dönemi sona erecek. Evrakı, Başkanlık Divanınca görevlendirilecek kişiler okuyacak. Bir çok ülkenin parlamentosunda Genel Kurula evrak okunması, genellikle katip üyeler tarafından gerçekleştirilirken, bazı ülkelerde bakan, hükümet temsilcisi, devlet görevlisi veya görevli personel tarafından yapılıyor.

Dünyadaki Uygulamalar Nasıl?

Meclis Bülteni- TBMM Araştırma Merkezi tarafından "Çeşitli ülke parlamentolarında genel kurula evrak okunması" konusunda Avrupa Parlamentoları Araştırma ve Dokümantasyon Merkezinden de yararlanılarak bir araştırma yapıldı. Araştırmada ABD, Almanya, Avusturya, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Gürcistan, Hırvatistan, Hollanda, İngiltere, İsrail, İtalya, Polonya, Portekiz ve Yunanistan gibi ülkelerdeki uygulamalar incelendi. Ülke parlamentolarında Genel Kurula evrak okunması görevinin genel bir uygulama olarak katip üyelere ait olduğu belirlenirken, Gürcistan ve Estonya gibi bazı ülkelerde okuma yapılmayıp evrakın basılı olarak dağıtıldığı tespit edildi.

ABD ve İngiltere'de seçilmiş üye olmayan görevliler, Genel Kurulda evrak okumakla görevlendirilirken, Hırvatistan'da gündemdeki konuyla ilgili olarak bakan, hükümet temsilcisi ya da devlet görevlisi de Genel Kurula kendi alanlarındaki